

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnikiem i w agencjach . . .	2,65 "
Na pocztę, już z odnośnikiem . . .	2,89 "
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 "
Na pocztę, już z odnośnikiem . . .	8,67 "

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części — — — kwoty abonamentowej. — — —

OGŁOSZENIA:

na 4 s ronie 6 lam. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 80 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w gułdnach. Tłómaczenia i ogl. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogl. z innych krajów płatne tylko w walucie tyczą. Terminowego ogłoszenia — — — się nie gwarantuje. — — —

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

Wtorek: Grzegorza
Środa: Arystyny p. m.

CHOJNICE, środa dnia 13. marca 1929 r.

Słońca wschód 6.25 zachód 17.56
Księżycy wschód 7.12 zach. 19.23

Refleksje na temat ostatnich obrad genewskich. Porażka p. Stresemanna

Kiedy p. Stresemann, w Lugano dnia 15-go grudnia 1928, bijąc pięścią w stół Rady Ligi, z rozgłoszeniem na cały świat, zapowiadał szumnie, że wniesie na następne posiedzenie Rady Ligi sprawę opieki nad mniejszościami, nie przewidywał chyba, iż po trzech miesiącach, w ciągu których rozgłoszono szumnie, doznał się wyniku tak niezmiernie nikłego jak w uchwale Rady Ligi z 7-go marca 1929 w Genewie.

Co więcej, główną cechą uchwały Rady Ligi w Genewie z 7-go b. m. jest nawet nie tyle oględność jej treści, jak wyraźne skierowanie sprawy na tory inne, niż domagał się p. Stresemann, czyli bardzo jasne stwierdzenie, że Rada Ligi nie zamierza podążać za p. Stresemannem w jego wypadzie mniejszościowym.

Aby zdać sobie sprawę ze stosunku zamierzeń i wyników, trzeba zestawić wystąpienie p. Stresemanna w Lugano 15-go grudnia 1928 i jego wystąpienie w Genewie z 6-go marca 1929 z uchwałą Rady Ligi z 7-go b. m.

W Lugano mowa p. Stresemanna była również twarda, jak towarzyszące jej uderzenia pięścią w stół: A wołał do p. ministra Zaleskiego następująco:

„... Na jakiej podstawie oświadcza Pan, że czas nasz nadużywany jest przez skargi mniejszościowe? ... Odkądże to zabronione jest mniejszościom tworzenie organizacji i wytaczanie spraw przed Radę Ligi? ... Nie zgłębiam tu samej kwestii zdrady stanu bo miłość ku starej ojczyźnie Niemców na polskim Śląsku i zdrady stanu bywają często silnie z sobą spokrewnione, jest to różnica zachodząca między poglądem prawnym - państwowym a nastawieniem opartym bardziej na uczucie. ... Liga Narodów musi wyciągnąć swe dłonie opiekuńcze nad mniejszościami i ich prawami. Gdyby to nie nastąpiło, wówczas Państwa musiałyby rozważyć, czy mogą jeszcze w Lidze Narodów widzieć ten ideał, który je skłonił do wstąpienia do Ligi. Zgłoszę przeto wniosek, aby na najbliższej sesji Rady Ligi poddano zasadniczej rozprawie istniejące na podstawie umów prawa mniejszościowe ...”

Zarówna zewnętrzna gwałtowność tego wystąpienia p. Stresemanna w Lugano, jak jego treść sięgająca do najjaskrawszych już oświadczeń, bo do uniewinniania zdrady stanu i do pogroźek usuwania się z Ligi Narodów, nadały mu znamie zapowiedzi czegoś światoburczego.

W Genewie mowa p. Stresemanna stała się miększa, a wywody swe streścił on sam pod koniec w sposób następujący, określając to jako wniosek:

„... To czego pragnę i co nagląco przedstawiam Radzie pod rozważenie, to jest popieranie staranne zbadanie możliwości, które istnieją dla poprawienia formalnego postępowania przy załatwianiu petycji. Powtórze proszę, by wzięto pod uwagę, aby zamiast dotychczas stosowanego wyłączenia narodów zainteresowanych stosować ich udział w załatwianiu. Potrzebie należałoby zbadać, w jaki sposób Rada Ligi może uczynić zadość swym obowiązkom gwarancyjnym poza dziedziną petycji. Wreszcie zależy mi na tem, aby w sposób o jakim mówiłem, dojść do wyjaśnienia zasadniczej strony gwarancji Ligi Narodów dla praw mniejszości.

Rozumiem, że zadanie, stąd wynikające, jest za obzerne oraz zbyt ważne, aby mogło być pokonane w czasie obecnej sesji Rady Ligi, ale mogliśmy ruszyć z miejsca tę pracę.

Za najlepszy sposób uważam powołanie osobnej Komisji Studjów. Należałoby dać jej taki skład, aby rozporządzała ona koniecznym autorytetem i znajomością rzeczy. Musiałaby ona zarazem dawać możność wprowadzenia wszystkich punktów widzenia wchodzących w rachubę w tem zagadnieniu. Jeśli taka Komisja otrzyma dostateczny konkretny mandat, zdoła ona z pewnością w stosownym czasie dojść do wyników, które będą przedstawiały podstawę dla postanowień, jakie wówczas trzeba będzie ostatecznie powziąć“.

Mniej ważną rzeczą jest to, iż p. Stresemann w mowie w Genewie, po trzech miesiącach, musiał spuścić z tonu i z oskarżyciela stał się już tylko badaczem prawnego zagadnienia.

Ważniejsze jest to, że postawił pewien ścisły wniosek. Żądał mianowicie stworzenia Komisji Studjów, a z określił, jakie dodał, wyniki,

że miał na oku Komisję obszerną, z powołaniem w jej skład znawców z poza Rady, uwzględniając wszystkie punkty widzenia, czyli mającą w swym składzie także przedstawicielstwo mniejszości. Z losami wniosku tak ściśle postawionego związał przeto p. Stresemann także losy swego całego wystąpienia.

Polski Minister Spr. Zagr., p. Zaleski, który przemawiał tegoż dnia 6-go b. m. popołudniu, jako pierwszy z mówców, zgłosił również wniosek ale inny:

„... W konsekwencji mam zaszczyt prosić Panów, by zechcieli Panowie zamianować sprawozdawcę, któryby wespół z dwoma kolegami z pośród nas przestudował tę kwestję i przedstawił Radzie sprawozdanie o niej w chwili, gdy będzie w stanie to uczynić.“

Dalszy przebieg rozprawy 6-go b. m. był dla p. Stresemanna bardzo, ale to bardzo niepomysłny. Nietylko p. Titulescu, jako członek Rady z ramienia Rumunii, przyłączył się do wniosku polskiego. Ale przede wszystkim p. Chamberlain i p. Briand wygłosili mowy, jak na obydwaj genewskie, niezwykle wyraźnie zarysowane przeciw zasadniczym wywodom p. Stresemanna, bo stwierdzając, że prawa mniejszości są już w Lidze starymi i uwzględnione oraz niedowzownie ostrzegające przeciw nadużywaniu postanowień o mniejszościach przeciw Państwow. Co więcej i p. Chamberlain i p. Briand nietylko nie poparli wniosku p. Stresemanna, ale w zakończeniu swych uwag oświadczyli się za wnioskiem p. Zaleskiego.

I istotnie, nazajutrz, powzięła Rada Ligi, na podstawie sprawozdania swego sprawozdawcy w tym przedmiocie, p. Adatci'ego, uchwałę z 7-go b. m. która postanawia.

Zabiegi czynników kierowniczych nad ukompletowaniem Trybunału Międzynarodowego. — Czy rzecz się uda ?

Genewa, 11. 3. (radjo). Komisarz Prawniczy Ligi Narodów przystąpił do opracowania tekstu odpowiedzi na memoriał wniesiony przez Stany Zjednoczone w sprawie przystąpienia do Międzynarodowego Trybunału Stanu. Tekst odpowiedzi zawierał będzie pewne zastrzeżenia co do postulatów Ameryki.

Haga, 11. 3. (radjo). Prezes Najwyższego Trybunału Międzynarodowego wyjechał z Hagi do Genewy celem rozpatrzenia spraw związanych ze zgłoszeniem przystąpienia niektórych państw do Trybunału Międzynarodowego.

Najnowsze wieści z kraju wiecznych rewolucyj

Wojska powstańcze opuszczają swych przywódców.

Meksyk, 11. 3. (radjo). Rząd meksykański wydał odezwę, w której wyraża pełne zadowolenie z zachowaniem się wojsk powstańczych, które na skutek wezwania rządu opuszczają przywódców powstania.

Armja Callesa postępując naprzód rozgromiła większe oddziały powstańców. Między innymi, wojska pod dowództwem gen. Urbanolo poddały się a generał uciekł wraz z 30-u ludźmi. Dowódca powstańców w Vera Cruz złożył oświadczenie, że podda wojska jeżeli rząd przyrzecze mu ułatwienie opuszczenia kraju. Rząd kategorycznie odmówił i podkreślił, że wszystkich przywódców buntu stawi przed sąd wojenny.

Kto najwięcej zarobi na rewolucji meksykańskiej?

New Jork, 11. 3. (radjo). Zakłady lotnicze na Long Island w pospiesznym tempie pracują dzień i noc nad wykonaniem zamówień dla Meksyku.

1. Rada Ligi zleca swemu sprawozdawcy przedłożenie sobie na sesję czerwcową sprawozdania o wnioskach, któremi zajęli Radę kanadyjski i niemiecki członkowie Rady, przyczem mają być uwzględnione różne punkty, które wysunęli członkowie Rady w toku dyskusji nad wymienionymi wnioskami, (t. zn. pp. Zaleski, Titulescu, Chamberlain, Briand).

2. Rada prosi przedstawicieli Wielkiej Brytanji i Hiszpanji, by zechcieli użyć swej współpracy sprawozdawcy w przygotowaniu wymienionego sprawozdania.

(Punkty 3 do 5 dotyczą nadsyłania do sprawozdawcy opinii Państw należących do Ligi do 15 kwietnia b. r. i spo rządzenia sprawozdania do czerwca b. r.)

Odrzucony został zatem wniosek p. Stresemanna, a przyjęty został wniosek p. Zaleskiego.

Ktokolwiek zna sposób postępowania Rady Ligi, wie, co to znaczy. Właśnie przez odrzucenie nietylko jakiegoś lecz czyjegóż wniosku a przyjęcie wniosku czyjegóż znowu daje Rada wyraz swem ogólnemu stanowisku. Dzieje się to nawet w ten sposób, że z góry istnieje porozumienie: niech Pan ten wniosek postawi, my go poprzemy, tamten odrzucimy, a ten stanie się uchwałą. A nawet zwykle bywa tak, że Rada Ligi raczej szuka pośredniej drogi między wnioskami dwu stron operujących się. Całkowite odrzucenie wniosku p. Stresemanna a przyjęcie wniosku p. Zaleskiego jest tembardziej znaczące.

Co mianowicie znaczy ta uchwała?

Znaczy ona, że Rada Ligi zajmowała się i nadal będzie się zajmowała sprawami mniejszości, ale od próby gry politycznej, jaką na sprawie mniejszości chcą podjąć Niemcy w osobie p. Stresemanna, stanowczo się odwraca i wyraźnie mówi, że Niemcy są i będą w tem usiłowaniu zupełnie odosobione.

Watykan przystępuje do Międzynarodowego Trybunału

Komitet prawników Ligi Narodów pod przewodnictwem Scialojoli obradował nad notą rządu Watykańskiego o przystąpieniu Watykanu do Trybunału Międzynarodowego.

Cały szereg maszyn uzbrojonych w karabiny maszynowe i bomby, zostanie w bieżącym tygodniu oddanych do dyspozycji rządu meksykańskiego.

W Meksyku gruntowne zmiany Jest już nowy następcą prezydenta.

Dzienniki londyńskie donoszą z Meksyku, iż wojska rządowe zajęły ważniejsze linje komunikacyjne i prawie całe terytorium Vera Cruz. Następcą prezydenta — Vasconcellos wydał do wojska i ludności odezwę, w której potępia rewolucję i nawołuje do zgody.

Obejmuje rządy w Anglii Książę Walji.

Na skutek długotrwałej choroby króla oraz orzeczenia lekarzy, jak również na skutek ewentualnych zmian w Radzie gabinetowej, Rada przygotowuje uroczysty akt przejęcia władzy przez księcia Walji. Książę aż do wyzdrowienia króla sprawował będzie władzę.

Wielkie manifestacje przyjaźni polsko-francuskiej w Lyonie.

Paryż, 11. 3. (radjo.) Z Lyonu donoszą, że w związku z przyjazdem Min. Zaleskiego, odbyły się tam wielkie manifestacje przyjaźni polsko - francuskiej. Rada Muncypalna, przedstawiciele władz organizacyj, szkół i stowarzyszeń owacyjnie witały polskiego ministra.

Na wielkim zebraniu członków Rady Muncypalnej w Uniwersytecie gdzie odbywały się na rady min. Zaleskiego zaproszono na przewodniczącego zebrania. Przemawiało wiele wybitnych osobistości ze świata francuskiego podkreślając wielką przyjaźń polsko - francuską oraz potężny samodzielny rozwój gospodarczy Polski. Po przemówieniu min. Zaleskiego nastąpiła dekoracja Krzyżem zasługi emigrantów polskich oraz ordrem „Polonia Restituta“ członków rady. Wyświetlano film polski o rolnictwie i przemyśle. Wieczorem odbyły się wielkie przyjęcia po których min. Zaleski odjechał do kraju.

W zagłębiu Ruhry

wielka katastrofa kolejowa

pociągu pospiesznego. — 4 osoby zabite 42 osób rannych, 60 wołów poszarpanych.

Berlin, 11. 3. (radjo.) Pociąg pospieszny zdążający do zagłębia Ruhry przed stacją Hamm wpadł na pociąg towarowy w pełnym biegu. Zderzenie było tak ogromne, że lokomotywa pociągu pospiesznego została doszczętnie rozbita. Kociół eksplodował zabijając maszynistę i palacza. 8 wagonów pociągu towarowego zostały doszczętnie rozbite i znajdujące się w nich 60 wołów poszarpane w kawałki. Trzy wagony pociągu pospiesznego zostały rozbite. Zabity został kierownik pociągu i konduktor, 9 osób ciężko rannych a około 33 osoby lżej rannych z pośród pasażerów. Przyczyn tej ogromnej katastrofy nie ustalono. Straty są milionowe.

POLITYKA ZAGRANICZNA.

Obrazy komitetu rzeczoznawców reparacyjnych zakończyły się bez rezultatu.

Donoszą z Genewy że komitet Reparac. L. Narodów postanowił sprawę ustalenia rocznych rat reparacyjnych, które płacić mają Niemcy, pozostawić rządowi zainteresowanym do osobistego rozstrzygnięcia. Tem samym obrady Komitetu nie doprowadziły do żadnych pozytywnych rezultatów.

Prasa niemiecka bije na alarm Nیکie wyniki obrad komitetu reperacyjnego

Prasa niemiecka podnosi wielki alarm z powodu rozbitcia się rokowań Komitetu Rzeczoznawców Reparacyjnych. Przewodniczący niemieckiej delegacji dr. Schacht wyjechał do Niemiec gdzie przeprowadził pertraktacje z rządem.

Na ostatnim posiedzeniu, Komitet obradował nad utworzeniem banku emisyjnego, który zająłby się splatą długów niemieckich.

Sensacja polityczna Europy

Rząd sowiecki prosi Watykan o zgodę

— Dzienniki wiedeńskie donoszą z Moskwy, że rząd sowiecki opracowuje tekst memorjału do rządu Watykańskiego z propozycją zawarcia Konkordatu ze Stolicą Apostolską oraz w sprawie ustanowienia przy rządzie watykańskim ambasady i stałego przedstawiciela sowieckiego.

Wiadomość ta wywołała w sferach politycznych Europy niebywałą sensację ze względu na przesładowania księży oraz katolików przez rząd sowiecki.

Co wyklucze się z propozycji bolszewickiej i czy rząd watykański zechce pertraktować z rządem czerwonych katów, nie wiadomo.

Serbo - łużycanie domagają się uznania praw mniejszości przez rząd pruski

— „Vossische Zeitung“ donosi, iż organizacje kulturalne serbo - łużycan domagają się przyznania im tych samych praw szkolnych jakie nadane zostały mniejszości, a których serbo - łużycanie dotychczas ich nie posiadają. Rząd pruski w prasie półurzędowej komunikuje, że narazie nadanie serbo - łużycanom takich praw nie ma pozytywnych rezultatów gdyż prawa przyznane przez rząd berliński mniejszościom nie rokuje zbyt rychłych rezultatów dodatnich. Rząd pruski po rocznej obserwacji tych ustaw powożmie odpowieć dnie zarządzenia przyznające serbo - łużycanom prawa oświatowe i szkolne.

O mniejszościach cały świat polityczny sądzi tak jak Polska.

— Londyński dziennik „The Daily Telegraph“, zbliżony do Rządu obecnego, a zawsze bardzo oględny w sądach, poświęca dnia 4-go bm. znaczny artykuł sprawie mniejszości w związku z obradami genewskimi i mówi:

„— Cała ta sprawa przedstawia się jako bar

Pracą narody się bogacą Anglja wystąpiła z projektem zniesienia 8-godzinnego dnia pracy.

Genewa, 11. 3. (radjo). Na dzisiejszym posiedzeniu Międzynarodowego Komitetu Pracy przy Lidze Narodów, delegat Anglji złożył memorjał w imieniu rządu angielskiego, w którym Anglja domaga się rewizji ośmiogodzinnego dnia pracy, uzasadniając swe żądanie koniecznościami gospodarczymi.

Do memorjału angielskiego dołączony jest cały szereg dowodów, że ośmiogodzinny dzień pracy w większej ilości życia gospodarczego jest szkodliwy.

Delegat podkreślił, że rząd angielski od kilku lat przygotowywał memorjał i nosił się z zamiarem przedłożenia go Lidze Narodów.

Genewa, 11. 3. (radjo). Po południu Komitet Prasy przystąpił do szczegółowej dyskusji nad memorjałem Anglji domagającym się rewizji 8-mio godzinnego dnia pracy. Przeciwno rewizji wypowiedzieli się przedstawiciele Belgji i Francji, za rewizją przedstawiciel Niemiec. Przedstawiciele Niemiec domagali się rewizji ułatwiającej Anglji ratyfikację konwencji Waszyngtońskiej o 8-mio godzinnym dniu pracy.

Gdy żywił szaleje Pożar wielkiego hotelu w chińskim mieście Han-Kong.

Hang - Kong, 11. 3. (radjo). W jednym z tużejszych większych hoteli wybuchł nagle wielki pożar, który się gwałtownie rozszerzył obejmując cały gmach.

W płomieniach znalazło śmierć 4 osoby ze świata europejskiego, 3 osoby są ciężko poparzone a kilkanaście osób potłuczonych.

W chwili, gdy pożar obejmował już górne piętra, kilku nastu lokatorów ratując się ucieczką, wyskoczyło z pięt i dotkliwie się potłukło. Szalejący żywioł z trudem opanowano.

dzo drażliwa dla Rady Ligi, wobec tego, że niektórzy jej członkowie mają własne mniejszości, oraz wobec tego, że dla wszystkich jej członków obowiązkiem jest uniknięcie wszelkich pozorów sym patyzowania z ruchami mniejszościowymi, których rzeczywistym dążeniem jest podważanie terytorjalnego stanu rzeczy z którym żadną miarą nie chcą się pogodzić“.

Trzeba stwierdzić, że stanowisko takie odnajdziej się zawsze we wszystkich poważnych głosach świata politycznego zachodniego. Mieści się w niem tylko pośrednie zwrócenie uwagi na to, że wystąpienie p. Stresemanna nie jest pozbawione tego pierwiastka popierania ruchów mniejszościowych w duchu roszadzenia Państw. Ale przede wszystkim poglądem ten jest stanowczym potępieniem stanowiska mniejszości takich jak w naszym Państwie, które jawnie lub tak jak jawnie dążą do rozbicia Państwa, a równocześnie ciągle twierdzą, że są w zgodzie z prawami mniejszości w pojęciach prawa międzynarodowego i świata zachodniego, co jest właśnie zupełną nieprawdą.

Poglądy prezydenta Hoovera na gospodarkę w państwie

Występuje on przeciwko wszelkiej socjalizacji, nacjonalizacji i etatyzmowi. Zachwala równowagę społeczną t. zw. zgodną współpracę wszystkich warstw społecznych

W Polsce istnieje wciąż jeszcze rozbieżność zdań co do systemu gospodarki państwowej, jaki u nas zaprowadzić się powinien. Socjaliści dążą do zniesienia wszelkiej własności prywatnej, inne ugrupowania chcą upaństwić kopalnie, fabryki, lasy, jeziora, rolę i t. p., a inne jeszcze pragną oddać przemysł i handel prywatny pod ścisłą kontrolę rządu. Wiemy z doświadczenia, że każdy najlepiej gospodarzy się na swej własności, bo czuje chęć do pracy i o swoje skrzętniej dba niżeli o cudze. Jakiegokolwiek mechanizmowanie twórczości ludzkiej, jakiegokolwiek pozbawianie ludzi inicjatywy prywatnej, wychodzi państwu na szkodę i zgnębienie, czego przykładem Rosja bolszewicka. Nowy Prezydent Stanów Zjednoczonych, p. Herbert Hoover, udzielił ajencji United Press rozmowy, w której określił swe poglądy społeczna-gospodarcze, mówiąc m. in.:

„— Kuszący ogień błędny wszelkiego rodzaju socjalizmów polega na tem, że wszystkie one widzą w alrhuzmie jedyną pobudkę dla zwierzęcia ludzkiego. Ten błąd w myśleniu prowadzi do potężnej biurokratyzacji całego narodu. Ponieważ gospodarcze pobudki dla jednostek są wyłączone subtelnij sze od cienie talentu i charakteru musiałby być opok siebie lub ponad sobą uszeregowane przez inną formę tyranji.

Ze takie idee jako pobudki do rozwoju indywidualnego są nieodpowiednie, okazała nietylko klęska eksperymentu rosyjskiego, lecz także nieudanie się naszych własnych amerykańskich dążeń do stworzenia nacjonalizowanych gałęzi przemysłu.

Podobnie jak socjalizm, stanowi również autokracja biegunowe przeciwieństwo do wła

Amanullah przysięgł na płaszcz proroka

— W sytuacji politycznej Afganistanu nastąpiły nieprzewidziane zmiany. Pod naciskiem przywódców szczepów, Amanullah złożył przysięgę na „święty płaszcz proroka“, iż nie będzie zaprowadzał żadnych zmian reformatorskich, skutkiem czego, przywódcy szczepów opuścili Habibullaha i połączywszy się z wojskami Amanullaha, przywracają porządek w kraju.

Skompromitowany attache wojskowy został odwołany z Kowna.

— W związku z ostatnimi kompromitacjami Waldemarasa przy podpisywaniu protokołu Litwinowa odwołany został sowiecki attache wojskowy Sumakow a na jego miejsce zamianowano Surdinowa. Kompromitacja sowieckiego attache polegała na tem, że miał on rzekomo błędnie informować Waldemarasa o politycznych krokach rządu sowieckiego.

Trocki już na wolności oczekuje na odpowiedź Berlina.

— Między posłem sowieckim w Konstantynopolu a Trockim doszło do porozumienia na mocy którego Trocki został wypuszczony z konsulatu i zniesiono nadzór nad Trockim. Zamieszkał on prywatnie gdzie oczekiwał będzie na odpowiedź rządu niemieckiego w sprawie osiedlenia się w Niemczech, oraz na przyjazd syna, który zatrzymany był przez rząd sowiecki w Rosji.

Wielkie przyjęcie posła polskiego u króla Alberta w Brukseli

— Król Albert przyjął na pożegnalnej audjencji posła polskiego Filipowicza, który wyjechał do kraju.

Król zatrzymał posła wraz z małżonką na obiedzie na zamku. W obiedzie udział wzięła rodzina królewska, dwór, dyplomaci i wyżsi urzędnicy oraz cały personel poselstwa polskiego.

WIADOMOŚCI OGÓLNE.

Mordercza bójka uliczna między Stahlhelmem a socjalistami! Stahlhelm napadł koło śpiewackie.

— W Leinbergu kilkunastu członków Stahlhelmu uzbrojonych w noże i bagnety napadło na karczmę, w której odbywały się obrady socjalistycznego koła śpiewackiego, i rozbijawszy drzwi, przemocą wtargnęło do środka. Ciężko poraniono nożami kilkanaście osób. Stahlhelmowcy rozbili całe urządzenie, zniszczyli inwentarze kółka śpiewackiego i poturbowali właściciela.

Awantury w domu poprawczym wychowanków w Berlinie.

— W domu poprawczym dla młodocianych przestępców pozostającym pod protektorem Berlina wybuchł bunt młodocianych, którzy w liczbie około 16-u demolować poczęli urządzenia zakładu i grozić dozorcóm tak, iż wezwać musiało policję do pomocy w stłumieniu buntu. Aresztowano pięciu najgroźniejszych podżegaczy. Szkody wyrządzone przez zdemolowanie są poważne.

ściwie ujętego amerykańskiego indywidualizmu, bez względu na to, czy to będzie autokracja, czy też panowanie klas, czy też kapitalizm w tym sensie, że niewielu ludzi przez nieograniczoną kontrolę posiadania decyduje o szczęściu i nieszczęściu ludzkim.

My, Amerykanie, mamy zbyt wiele doświadczenia życiowego, aby wmawiać w siebie, iż wszyscy ludzie są równi co do zdolności, charakteru, inteligencji i ambicji. Ponieśliśmy się już tak daleko, że rozumiemy, iż wszystko, czego możemy się spodziewać, sprowadza się tylko do tego, ażeby jednostce zapewnić przez sprawiedliwy rząd wolność, sprawiedliwość, duchową równowagę, równe szanse i pobudki do służby dla innych. Indywidualizm nasz różni się tem od indywidualizmu Europy, że wierny jest właśnie idei społeczeństwa, które potrafi przyswoić sobie takie wartości ludzkości“.

Pogląd ten, pozbawiony jest wszelkiej jednostronności, bo p. Hoover dodaje wyrażenie:

„— Podobnie jak większość Amerykan, nie pozwala się skrepować żadnymi słówkami, któreby miały ten system sklasyfikować, czy byłby to kapitalizm, plutokracja, proletarijat, czy też klasa średnia“.

Ale właśnie dlatego jest rzeczą ważną, że nie zwolennik kapitalizmu czy plutokracji lub pnanowania jednej klasy nad drugą, ale zwolennik równowagi społecznej i dobrych warunków wytwórczości dla dobra powszechnego tak stanowczo występuje przeciw wszelkiej socjalizacji, nacjonalizacji, etatyzmowi.

Słusznie mówi przysłówie niemieckie: Dem tüchtigen gehört die Welt!

NA SZEROKIM ŚWIECIE.

Napady prawosławnych na Wołyniu.

Walka katolików o kościół

Parafia prawosławna Żabcze, na Wołyniu, połączyła się z Kościołem katolickim 4. 7. 1928 r. Nastroj wśród nawróconych panował podniosły i przy różnych okazjach dawali oni wyraz swej radości z powodu powrotu do jedności z Kościołem. Prawosławni żadnym środkiem nie mogli odwrócić przekonania unitów, więc jesienią 1928 r. zastosowali przemoc. Zwołali oni z okolicznych wsi ludność prawosławną i w nocy napadli na cerkiew. Nie widząc możliwości zatrzymania jej dla siebie, około 80 ludzi zamknęło się wewnątrz cerkwi i nie chcieli jej opuścić. Taki stan rzeczy zmusił władze administracyjne do opieczutowania cerkwi w Żabczach do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy.

Podziwiać musimy unitów w Żabczach, którzy znosząc wiele udręczeń z strony prawosław., niewzruszenie trwają w przekonaniach unji. Obecnie dowiadujemy się, że prawosławni, wbrew za rządzeniem władz naszych, zerwali pieczęcie rządowe z drzwi świątyni i wtargnęli do niej, panowiąc swój poprzedni sposób zamknięcia się w cerkwi, której nie chcą opuścić.

Zaznaczamy, że prawie cała wieś Żabcze trwa niewzruszenie w unji, a napadów dokonuje ludność prawosławną z okolicznych wsi. Oto są sposoby prawosławia w prowadzeniu misji. Zażądać bardzo cierpliwi są katolicy, znosząc do tej pory nieprawne posiadanie przez cerkiew prawosławną tytu świątyni katolickich.

Pobożność i piwo. Ciekawy dokument o królu Leszku Białym.

W archiwum watykańskim znajduje się ciekawy list Leszka Białego do papieża Honorjusza III. W tym liście Leszek Biały zawiadamia papieża, że nie będzie mógł odbyć pielgrzymki do Ziemi Świętej, a to z powodu że nie ma tam „cerevisii“ czyli piwa, bez którego Leszek nie mógłby się obyć, prosi więc papieża o zwolnienie go ze ślubów odbycia tej pielgrzymki.

Moralność amerykańska. Wstrętny handel rozwodami celem zrobienia pieniędzy.

Izba niższa legislatury stanu Wyoming uchwaliła projekt ustawy mocą której każdy obywatel który cztery dni mieszkał w tym stanie, ma prawo starać się w jego sądach o rozwód. Uchwała ta podyktowana jest względami ekonomicznymi. Stan Nevada, który dla kandydatów do rozwodu przepisuje półroczny pobyt w tym stanie,

zrobił na swojej ustawie doskonały interes. Tysiące ludzi, oczywiście ludzi zamożnych, zjeżdżają do Newady corocznie tylko w tym celu. Wyoming pozadrościł stanowi Nevada tego źródła łatwych dochodów. Niewiadomo jednak, czy izba wyższa czyli senat stanowy, w którym duchowieństwo protestanckie ma znaczne wpływy, zatwierdzi tę ustawę.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Lutnia. Dziś we wtorek lekcja dla chóru mieszanego o godz. 8 wiecz. w szkole. Dyrygent.
Stow. Kat. Młodzieży Męskiej w Chojnicach. Dzisiaj w wtorek dnia 12 bm. o godz. 7-mej wieczorem, zbiórka na dziedzińcu szkolnym. Przybycie wszystkich drh. obowiązkowo. Gotów! Naczelnik.
Zebrań Tow. Pań św. Wincentego a Paulo odbędzie się w środę, dnia 13 marca 1929 r. o godz. 5-tej po poł. w klasztorze. O liczny udział uprasza Zarząd.
Baczność! Podof. Rezerwy! W czwartek dnia 14 marca odbędzie się zebranie, o godz. 7 wieczorem w lokalu p. Jazdzewskiego. Z powodu ważnych spraw upraszamy o przybycie wszystkich członków. Kolegów nieprzeszonych upraszamy o przybycie na powyższe zebranie. Za zarząd Kubik, prezes.
SILNO. Baczność! Towarzystwo Powstańców i Wojaków. w Ślinie pow. Chojnice zwołuje wszystkich członków do Śliny na zebranie u pana Janoszkę, dnia 17 marca 1929 r. o godz. 3 po poł. O liczne stawienie się prosi Zarząd.

Ziemniaki jadalne

oddar również w mniejszych ilościach od 1 centnara wwyż, dopóki zapas starczy. 530

Landw. Grosshandels-gesellschaft z o. p.

Skladnica-Chojnice, Dworcowa 4.

Licytacja drzewa użytkowego i opałowego

24,36 metrów kub. 259 metrów przestrzeniowego z lasu Antoniewskiego odbędzie się dnia 16. marca rb. o godz. 10. w lokalu pana Felskiego w Brusach. 521
Administacja Antoniewa.

Majętność Skarpa pr. Sepólno

przedaje do siewu

Owies Ligowa II odslew uzn. przez Pom. I Rol.
Jęczmień Gambrinus II ods. uzn. przez P. I. R. cena 25 proc. ponad notowania poznańskie.

Pfluga groch do siewu, kartofle **Industria Gisevius**, uznane, słomę prasowaną. 469
Ceny wedle umowy.

Państwowe Nadleśnictwo Kłosnowo
poczta Chojnice — stacja kolej. Powaliki będzie potrzebować do grabienia ściółki w lesie w czasie od końca marca do połowy maja około **1000 robotników mężczyzn i kobiet.**

Płaca od godziny: ponad 21 lat od 18-20 lat od 15-18 lat
Mężczyźni 0,50 zł. 0,45 zł. 0,30 zł.
Kobiety 0,35 zł. 0,30 zł. 0,25 zł.
lub za akord, zależnie od umowy.
Pomieszczenie w barakach specjalnie na ten cel pobudowanych w lesie. Narzędzia potrzebne jak łopaty należy zabrać ze sobą, również łyżki, talerze i garnuszki.
Zgłoszenia kierować do Państwowego Nadleśnictwa Kłosnowo. 466

Państwowy Nadleśniczy.

Kalendarze terminowe, kalendarze marjańskie, agendy i bloczki poleca

„Dziennik Pomorski“.

KINO NOWOSCI

We wtorek o godz. 8-15 w środę o godz. 4 i 8.15 (12 i 13 bm.)

Największy film świata, kosztem 2.000.000 dolarów! Czas nakręcania filmu trwał 19 miesięcy.

Chata wuja Toma

Najspanialszy dramat w 12 akt. według słynnej powieści „Harriety Beecher Stowe“ w rolach głów: 17 gwiazd ekranu. Najwznioślejszy hymn na cześć miłości i wolności! Treść niezwykle bogata w wydarzenia, akcja wzruszająca do łez! Gra całego zespołu artystycznego trzyma widza w niesłyszalnym napięciu przez cały czas trwania akcji! Film ten ciesz się ogromnym powodzeniem na całej kuli ziemskiej! Ceny miejsce: Balkon zł. 2, Rezerw., zł. 1,50 i m. zł. 1.

W środę o godz. 4 przedstawienie dla dzieci i młodzieży.

Ogłoszenie

Państwowe Nadleśnictwo Gieldon sprzedaje na publicznej licytacji dnia 16. marca 1929 r. **drewno opałowe** z rewiru Płecno i Olszyny. Licytacja odbędzie się w lokalu Pana Jankowskiego w Męcinkale punktualnie o godz. 9 rano. Płacić należy zaraz. Państwowy Nadleśniczy.

Polecam

ogólnie za dobre uznane, dla rekonwalescentów

wino

austrjackie stołkie

Cz. Kaźmierski Rynek 14. 525

Szofer

poszukuje posady od 1. kwietnia br. Zgł. przyjmuje ekspedycja „Dziennika Pomorskiego“. 507

Wózek

dziecinny sport. rower męski i regulator tanio na sprzedaż. **Borzyszkowska** plac Piastowski Nr. 23. 528

Maszynę szewską

w dobrym stanie i wszystkie narzędzia szewskie sprzedam natychmiast. 508

Myśliński

Tuchola, Chojnicka 47.

Nieprzemakalna „Pasta“

na obuwiu impregnuje skórę. robi miękką i nieprzepuszcza wody

Bracia Hubert

Wł. J. Hubert Chojnice Pom. Gdańska 18. Tel. 219.

Przetarg przymusowy

Dnia 13. b. m. o godz. 14,30 sprzedam w Sławęcynie najwięcej dającemu za gotówkę:

20 fur żyta

Zbiórka licytantów przed mleczarnią.

Szeleziński

Kom. Sądu Grodzkiego. 527

Przetarg przymusowy

W środę, dnia 13. bm. o godz. 16.30 sprzedam na podwórzu spedyt. Nowackiego najwięcej dającemu za gotówkę:

- 1 bufet dębowy
- 1 kredens
- 1 stół.

Rogowski

Kom. sąd. Chojnice 531

Przetarg przymusowy

W środę, dnia 13. bm. o godz. 17.00 sprzedam na podwórzu sred. Nowackiego najwięcej dającemu za gotówkę:

- 1. kanapę
- 1. szafę
- 1. dywan
- 4. krzesła
- 1. stolik
- 3. stoły.

Rogowski

kom. sądowy Chojnice. 532

Z powodu odebrania mi konsensu i wyjazdu, sprzedam zaraz lub zamienie moją

restaurację, skład kolonialny i 8 mórg ziemi i łąki, na takowe w Niemczech **Andrzej Schrelber**

Ostrowite

pow. Chojnice

Kawaler,

25 letn. przystojny,

kwasi i właśc.

30 morgow. gospodarstwa, bardzo dobra ziemia, zabudowania i inwentarz, pragnie zapoznać się z młodą panną, posiadającą 8-10 000 zł. w celu matrymonjalnym. Znajomość języka polskiego i niemieckiego konieczna! Oferty pod nr. 510 do eksp. Dzien. Pom. 516

Porostawilem w pociąg Chojnice — Kościerzyna w dniu 8. 3. 29. jedną tekę z świadectwem przemysłowem na Marię Gańczową, **wykaz osobisty, książkę dla paplerosów** dla Leona Wysockiego oraz inne dokumenty. Uczty znalazła otrzyma wynagrodzenie. 510

Franciszek Gańcz
Pawłowo,

Wina krajowe
bardzo tanio
smak Burgundzki
Malagi

Madery
Bordeaux
Cz. Kaźmierski.
Rynek 14.

Poszukuję zaraz do mego blura 517

książkowej wykwalifikowanej
Odpisy świadectw z podaniem pensji

J. Ohnesorge nast.
B. Kiedrowski
Czersk, Pomorze.

Dwa mieszkania

o 2 pokojach i kuchni poszukuje **Magistrat** dla podoficerów zawodowych.

Wysokość czynszu najmujące podlega odnośnym przepisom ustawy o obrocie lokatorów. 524

Magistrat.

Poszukuję mieszkania

4-6 pokoj, możliwie w centrum miasta. 523

Zgłoszenia: Lekarz powiatowy **Starostwo Chojnice**

Potrzebny zaraz starszy **chłopak**

do koni najchętniej z wio. kl. 529
Smeja
Dworcowa 25.

Lepsza, biega

dziewczyzna
do dzieci zaraz potrzebna.
F-a. J. Szyske.